

DOMOVINA

Oglaš:

Za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali 80 vinarjev, zračni 1-20 K, poslano, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja ob ponedeljkih, sredah in petkih.

Upravištvo „Domovina“ v Ljubljani, Bódna ulica 6. Uredništvo „Domovina“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Letna:

Za celo „Domovino“ (trikrat na teden) mesečno 3 K, četrletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K. Petkova številka mesečno 1 K, četrletno 3 K, polletno 6 K, celoletno 12 K.

Najnovije vesti.

Beograd, 11. sept. Danes popoldne ob 1/216 je dopotoval v Beograd prestolonaslednik regent Aleksander s posebnim vlakom. Na kolodvoru so ga sprejeli mnogobrojne uradne osebnosti in diplomatski zbor. V njegovem spremstvu se nahaja sestra kneginja Jelena z otrokoma Vsevolodom in Katarino. Nastanili so se v vili na Topčiderskem Brdu, ki jo je regent dal popraviti zanje.

Beograd, 11. sept. Minister za zunanje zadeve dr. Trumbić je danes dopoldne dospel semkaj.

Split, 12. sept. Zveza učiteljskih društev je imela včeraj zborovanje, na katerem se je sklenilo, da se zveza kot taka razpusti in da društva pristopijo k Udruženju jugoslovanskih učiteljskih društev.

Split, 12. sept. Širši osrednji odbor državnih nameščencev je imel včeraj sejo, kateri so prisostvovali odposlanci strokovnih organizacij. Na seji so navzočni ostro grajali postopanje vlade, ker uradniško vprašanje še ni rešeno.

Karlovec, 12. sept. Mesto se je nadelo slavnostno lice, da kolikor mogoče svečano praznuje ustanovitev samostojne patriarhije. Povsod vihrajajo državne in narodne trobojnice. Na poslopju metropolije visil poleg državnih in narodnih trobojnic tudi stara patriarhijska zastava. Še tekom včerajšnje dne je prišlo mnogo gostov, zlasti iz Bačke in Banata. Mnogo jih je prišlo tudi iz Hrvaške.

Reka, 10. septembra. Opaža se, da Italijani dobivajo legijonarje in material za Reko vedno na ta način, da parnike, določene za druga mesta, dirigirajo na Reko. Te dni je prišel semkaj genovski parnik „Cogne“, ki je bil natovoren s svilo, avtomobili, letali in avtomobilskim materialom v vrednosti več deset milijonov lir. To blago je bilo na videz dirigirano v Ameriko; ker pa so se v Catagni ukrcali na parnik reški legijonarji, so prisilili parnik, da je svojo pot namesto v Ameriko izpremenil na Reko. Stvar je tembolj čudna, ker pošilja Italija avtomobile in aeroplane v Ameriko, kjer je toliko takega blaga, da Amerika sama ne ve, kaj naj počne z njim.

Pariz, 11. sept. (Izv.) V „Petit Parisien“ priobčuje Tardieu oster članek proti Avstriji in pravi, da ni uničil Avstrije senžermenski mir, uničila jo je zločinska politika stare monarhije. Avstrija je bila posvečena propasti, kakor hitro je stopila v boj. Naloga Francije je, ne podpirati gnolobe, ampak pomagati novim državam, ki so zrastle na razvalinah Avstrije. To pa stori Francija najbolje, ako se zavzame za sporazum med Poljsko, Čehoslovaško, Jugoslavijo, Rumunijo in Grško.

Pariz, 11. sept. (Izv.) Med pariškimi listi Temps in Journal des Debats se je vnela živahna polemika o

vprašanju, kje naj uraduje v bodočnosti donavska komisija. Temps predlaga Budimpešto, a Journal des Debats se zavzema za Beograd, ali pa za Dunaj. V eni zadnjih notic v ti polemiki je Journal des Debats izjavil, da bo primoran javnost informirati, zakaj se v zadnjem času francoska in angleška vlada zavzemate s tako vneto za sedanjo reakcionarno vlado na Ogrskem.

Rim, 11. septembra. (Izvirno.) Pogajanja s stavkajočimi kovinarji uspevajo le počasi, ker zahteva delavstvo poleg gospodarskih koncesij tudi delavsko nadzorstvo, kar industrijalci odločno odklanjajo: Pogajanja se nadaljujejo in je po zadnjih poročilih pričakovati, da pride jutri do zadovoljive odločitve.

Zeneva, 11. sept. Francoski ministrski predsednik Millerand je dospel v Zenevo ter obiše švicarskega zveznega predsednika Motto v Lausanne.

Bern, 11. sept. Pri Saalfeldenu je skočil s tira vlak z otroci. Mnogo otrok je lahko poškodovanih.

London, 10. sept. Lloyd George je danes sprejel Kamenjeva in Krasina. Mislijo, da pri tem ni šlo za rusko-poljsko vprašanje, marveč za vprašanje boljševiske propagande in za vzpostavitev trgovskih razmer.

Brindisi, 10. septembra. „Agencija Stefani“ poroča iz Tirane, da so jugoslovanske čete dobile ojačenje. Prodrle so v dolino Mati, zasedle Bulčico na gornjem delu in dosegle Kliso (?) na srednjem delu.

Dunaj, 11. septembra. (Izvirno.) „Neues Wr. Tagblatt“ javlja iz Varšave. Po poljskem vojnem poročilu z dne 10. t. m. so Rusi med Kamionko Strumilivo in Buskom prekoračili reko Bug in napadajo Busk z zapadne strani. Istočasno se vrše ruski napadi tudi z vzhoda. Poljaki so vzeli mesto Rohatim ter so s tem zopet dosegli pred par dnevi izgubljeno črto ob Gnili Lipi. Na ostalih frontah le poizvedovalni boji.

Avtonomija.

V mnogih krogih vladajo zelo nejasni pojmi o tem, kaj je z demokratskim programom glede avtonomije pokrajin, okrajev in občin. Nepoučeni ljudje slikajo demokrate kot centraliste, ki bi radi, da bi se vsak potni list reševal v Beogradu. Ti ljudje ne vejo, da je edino Svetozar Pribičević odredil v notranjem ministrstvu delo tako, da ga je razdelil v pokrajinske sekcije. Ne vejo, da je glavni program demokracije v čim večji pomnožitvi avtonomije.

Pri nas se ljudje mnogo ljutijo zaradi zakrknjenosti enega ali drugega in nerednosti srbijanskega carinika. Jeze se, ker se pobira preveč carine, jeze se zaradi uvoza in izvoza, zaradi svobodne trgovine. Vse te pritožbe imajo vzrok v slabem urad-

ništvu. Ljudje nič ne premišljajo in sedejo na limanice: da nam treba avtonomije v teh gospodarskih zadevah. Klerikalci so tudi začeli s to lajno.

Ali je avtonomija v carinskih zadevah mogoča? Vsak pameten človek ve, da Slovenija ne more biti carinska enota za sebe. Možna je reforma v carinskem postopku, možno je na čelo in v izvedbo carinarstva dati dobro izvežbane, poštene uradnike. Avtonomija pa je nemogoča.

Ali je avtonomija v trgovskih zadevah mogoča? Da bi v Sloveniji po drugih predpisih obrtovali? Da bi zaprli mejo na Kolpi in Soči? Trgovinska politika z inozemstvom more biti le ena, trgovinski predpisi v tuzemstvu pa tudi le eni. Ako bo drugače, se ne bo mogel Slovenec naseliti kot trgovec in obrtnik na Hrvaškem, v Banatu. Naši izdelki v vseh drugih deželah ne bi bili enakopravni. Mi bi drugod v Jugoslaviji ne mogli trgovati.

Avtonomijo zahtevamo, a ne za one stvari, kjer se naš interesent zaradi slabe uprave mora pritoževati. V gospodarskem prometu mora biti enotnost, ako se mala Slovenija neče zadušiti. Avtonomijo potrebujemo za občine, okraje, pokrajino za lokalne kulturne namene: za povzdigo poljedelstva, za ustanovitev in upravo zdravstvenih in dobrotelnih zavodov, za upravo cest, za tujski promet, za pokrajinska gospodarska podjetja zlasti občekoristnega značaja. Mi hočemo avtonomno pokrajino z lastnim premoženjem, dohodki in razpolaganjem izdatkov.

Hočemo pa, da bi ljudsko šolstvo morala moralčno nositi pokrajina, kjer vrhutega lahko za kako dobo zavlada črna reakcija. Nočemo, da bi sodnija bila zavisna od ljubljanskih mogotcev in tudi univerze si ne moremo misliti, da bi jo komandiral kak Šusteršičev učenec. Policija, orožništvo, vsa notranja uprava ne sme zaiti v roke pokrajinskega strankarstva. Biti mora nezavisna, zares država. Klerikalna „avtonomija“ se je najbolje pokazala pri imenovanju šolskih nadzornikov: same klerikalce hočejo imeti. In ko jim minister stopa na prste in jih kaznuje zaradi pretiranega strankarstva, zvišajo oči in kličejo: avtonomija je kršena!

Demokratska stranka je avtonomična. Noče pa, da bi Slovenija bila pašaluk Šusteršičijancem. Noče, da bi imeli državico v državi.

Kroglice.

Zvest somišljenik dežele nam piše: „Od vseh novosti, ki jih prinaša državnozbornski volilni red, mi najbolj dopade, da ne bo več ne legitimacij ne glasovnic. Kdor je to pogodil, da vsak predpisan papir pomeni kvarjenje volilne čistosti, ta je dobro pogodil.“

Nič več ne bodo duhovni popisovalci listkov, izmenjavali jih ali pa

uničevali. Podkupovanja ne bo in če bo kdo še tako strahoval volilca, nič mu ne pomaga: kroglica bo vse eno čisto tiho padla v „nepravo“ škallo.

Kmetje, ki se pogovarjamo o novem načinu volitev, se iz srca smejemo, kako bomo „potegnili“ vso komisijo, župnika in — žené. „Moja stara“, tako mi je pravil sosed Anžon, „je grozno zaverovana v fajmoštra. Že oni dan ji je pri spovedi ukazal, da me mora pripraviti, da volim ta, ta črne“. Ja — ljuba moja stara, ti si prava politikarica, le povej g. fajmoštru, da bom prav naredil. Bom že tako napravil, da bo mislil, da sem volil klerikalce, v resnici pa pojdem za demokrate.“ — Tudi marsikdo, ki vsi mislijo, da je klerikalec, bo volil zdaj lahko z nami.

Ljudje pravijo: Klerikalci so vojsko naredili, ves čas med vojno so bili na vladi in nam niso pomogli. Prav je, da pridejo drugi ljudje na površje. Morda bo dobro, a gotovo bo bolje kakor sedaj, ko duhoven vodi politiko in železnice.

Kroglice nam prinese svobodo. Kroglice nas bodo odrešile.

Prav ste uravnali, da ste občinske volitve odložili, če bi morale vse ženske zraven voliti. Naj najprvo moški svet v Jugoslaviji pokaže, ali še hoče posvetno vlado.

Le poučujmo vsakogar, kako se bo volilo s kroglicami, da pojde volitev bolj gladko.

Vi pa, naprednjaki v Ljubljani, združite se vsi z nami, pa poderemo črno mrcino!“

V pravi luči.

Siknilo je v gadjem znezdu. Izliv sovraštva, hujskanja po homškem griču; prošnja: Rešitve o Gospod, poginjamo, je kipela tja do cerkvene portala.

Da se je zmanjšalo število predvojnih taborov na minimum, so čutili prireditelji klerikalne parade na Homcu, zato so hoteli v dolgovoznem govoričenju s svojim spretnim zavijanjem potom sugestije prisiliti še preostalo nezavedno maso, da jim pomore z volilnimi kroglicami do njih obstanka. Slepiti ljudstvo pod varstvom šole, prehajati iz očenaša, ki se ga moli s povzdignjenimi rokami, v nebo uprtimi očmi, v ekstrem političnega hujskanja — je pač doma v kamniškem okraju.

V svojem političnem besnenju pa se izpozablajo voditelji, držeči se strogo krščanskih načel, tako daleč, da razgrnejo docela svoje prikrite duše, podla hrepenjenja, narodu nasprotno cilje, nepremišljena samoizpoved pokaže pravo lice oficijelnemu pripoznavanju njih načel in njihovega narodnemu čustvovanju. Slednjič so se prikazali vendar javno pred ljudstvom v pravi luči.

V prah so se zrušili prestoli, pregnani so cesarji, kralji, nastale so čez noč nove države, niso temu oni krivi — z globoko vernostjo, z vse-

krščansko željo v srcu — razmere so hotele — priznali so očitno in pred ljudstvom. Divi se sedaj ves svet in občuduj riskirano požrtvovalnost narodnih boriteljev, ki so v podzemnem vzduhu vlažnih jam sanjali o zarji, o svobodi, ki so umirali s ponosom, z nado v solnce, v naše ujedinjenje — klanjaj se duhovitosti!

Doživeli smo prevrat, sedaj nas čaka drugi, čakajo nas prekucije in mi moramo biti nato pripravljeni — opozarjajo ljudstvo, netijo že itak razdražljive elemente in to so oni, ki se cede v Beogradu v jugoslovanskem čustvovanju. Lojalni patriotje — kako hvaležno udani odmevajo med bori homške gore glasni klici: proč od Beograda; mi hočemo, da bomo gospodarji naše zemlje, Slovenija je naša. Boleti mora Slovenca, ko čuje tako razlago o jugoslovanskem pojmovanju, nehote pa se človek spomni d'Annunzia.

Rovariti proti ujedinjeni domovini, metati ogenj med priprosto ljudstvo in navduševati se za neporabno jim predvojno Koromandijo, ko se je globoko vernim možem cedil pod Šusteršičevo golido med in mleko — v tem so res mojstri goreči navduševalci mednarodnega jezuitizma.

Da jih je le nekaj in že mislijo, da imajo moč; pogled na zastave brezmadežnih devic, na ukradene srajce Orlov — že se smehljajo mesnate ustne v fanatični zavesti, da prehaja vlada nad slovenskim ljudstvom v njih sveto roko.

Z vzklikanjem pozdravljajo spremembo orlovske zveze v mednarodno zvezo črne klike — in za brate tamkaj po Primorju? Niti glasu, niti vzklika. Naj le gorijo njih domovi, naj le vihtijo prijatelji v italijanski ljudski stranki svoj bič nad krvavečim kraškim hrbtom — najprej treba uničiti liberalce in brezverske Sokolice v posesti najširše samouprave najmoderneje krščanske republike, nato pa se eventualno povabi tudi Kraševca na triumfalno svatbo, če bo to Vatikanu ravno povolji.

Že se prikazuje zlato solnce nad homško goro, nad cerkvami Slovenije, in kakor najnujnejšo smatrajo resolucijo o ženski volilni pravici.

Zaman vse resolucije, zastoj vse vaše nade, brezuspešno vaše hujskanje — zdravo, zavedno je slovensko ljudstvo, oči ima in močno roko naš seljak, da bo na mah iztrebil vse gnile črve, ki hočejo razjedati njegovo zdravo telo!

Manifestacijski shod JDS. v Ljubljani.

Kakor uvod v veliki volilni boj, ki bo iz njega izšla naša ustavotvorna skupščina, izraz narodne volje, se je vršil včeraj dopoldne v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Ljubljani manifestacijski shod JDS. Velika dvorana je bila polna somišljenic in somišljenikov, ki so z odobrenjem pozdravljali izvajanja poročevalcev. Shod je otvoril predsednik ljubljanskih organizacij JDS, prof. Jug, ki je v svojem nagovoru poudarjal, da se je zaradi razmer, ki vladajo v našem političnem življenju, polastilo javnosti neko mrtvilo, ki pa mora sedaj izginiti, ker stojimo pred veliko in odločilno volilno borbo. Politične razmere so se od prevrata sem izpremenile, napredne stranke ne morejo biti več terorizirane od klerikalne stranke, ki so s pomočjo Nemcev, vlade in krivičnega volilnega reda udušile eno tretjino naprednih glasov. Zmaga zavisi od skupnega dela vseh naprednih elementov.

Nato je govoril minister na razp. dr. Albert Kramer, ki je izvajal, da smo prišli na vrhunec svojega dela,

da gledamo pred seboj cilje, ko se ima uveljaviti ljudska volja, ko bo novoizvoljena konstituenta uredila to, kar se je zamudilo od leta 1918. do 1920., ko se je v narodnem predstavništvu zavlačeval čas, da se da narodu beseda. JDS je bila od početka sem zato, da se da narodu prilika odločitve. Ko je bila demokratska vlada, je ta takoj predložila volilni zakon, reakcionarji pa so preprečili uzakonitev tega zakona, demokratska vlada je hotela razpustiti narodno predstavništvo in oktroirati volilni red, a tudi to je reakcija preprečila. Ta volilni zakon ni bil za piko slabjši od tega, ki ga je sedaj po tolikem času rodilo narodno predstavništvo. Jugoslavija je sedaj poklicana na volišče, da odloči; volilni red ima svoje napake, ali v glavnem je dober, ker je pameten in pravičen; on daje možnost, da se uveljave vse stranke, on preprečuje volilne sleparije in omogočuje izraz svobodne volje. Politični boj bo hujši kakor je bil kdajkoli, to bo boj za vprašanje našega naroda, za temelje in osnove naše države, za usodo našega naroda v naši državi in za njeno bodočnost v Evropi. Boj je pričel v frazah, kako hočejo demokrati popolno centralizacijo, vlado Beograda in zaročenje slovenskega naroda. Mi, ki resno in trezno sodimo, vemo, da hoče demokracija eno državo, enega vladarja, eno državno oblast, ki naj rešuje naše gospodarske, kulturne in socialne probleme. Kakor bo Srb branil naše severne, tako bo Slovenec branil naše južne meje. Mi nočemo plemenskih prepričev, zato gremo v volilni boj v znamenju borbe proti zastrupljavcem, ki iz strankarstva dele Jugoslavijo v razna področja. Mi ne pripoznamo take avtonomije, po kateri bi moral srbijski vojak braniti naše Koroško, a Šusteršič bi komandiral v deželi. Mi hočemo zdravo delo državnih oblasti, dekoncentracijo, ki ni nevarna našim narodnim in državnim interesom. Mi nočemo razbiti države na okrožja, ker deželna uprava bo le takrat dobra, dokler bo vrhovna državna oblast imela v svojih rokah moč kontrole. Demokracija bo izvojevala avtonomijo v skladu z državnimi interesi, avtonomijo, ki se ne bo dala in smela zlorabljati v strankarske interese.

Eno glavnih vprašanj, ki jih je urediti, je uradniško vprašanje, to vprašanje v naši domovini ni povsod enako, zato ga je treba postaviti na enoten temelj. Jugoslavija se mora oslanjati na dober in soliden uradniški aparat. Sedanjega nezadovoljstva med uradničtvom niso izzvali samo razni srbski paragrafi, krivi so oni, ki so uradništvo strankarsko izrabljali, zato mora uradništvo dobiti trden materialen položaj, gospodarsko in socialno neodvisnost. JDS je torej proti vsem poizkusom, da bi se rešitev uradniškega vprašanja zavlačevala v narodnem predstavništvu.

Govornik je nato razpravljala o gospodarskih vprašanjih in zlasti o draginji. S papirnimi odredbami se ne bo mnogo doseglo, glavno je, pametna valutna in eksportna politika.

V volilni borbi se pojavljajo stranke s plemenskimi instinkti, konzervativni načeli, ki bi hoteli gospodarsko, kulturno in socialno vezati roke naprednim elementom. Zato bodi napredni javnosti naloga, borba proti tem strankam, a dolžnost, ne cepiti sil, ker cepljenje sil pomaga samo reakciji.

Jugoslavija je država kmeta, zato bo njena politika agrarna, zastopniki naših pasivnih krajev morajo iskati kompromisa z jugoslovanskimi kmeti.

Volilna borba za zmago demokracije je borba za naše narodno jedin-

stvo, našo jugoslovansko misel in zdravo gospodarsko politiko; mi hočemo političnega poštenja, ne da bi naši klerikalci v Beogradu Vesniču izjavljali, da so za proračun, doma pa vprizarjali gonjo proti istemu. Mi hočemo narodno jedinstvo, ko bo Slovincu Kosovo to, kar Srbu Koroška, ko bo naša puška, ki se je sprožila v Debru, imela isti pomen, kakor ona, ki je počila pri Postojni! Demokracija pozivlja javnost v enotno fronto, v boj proti nazadnjaštvu, sovražnikom naroda in države. Vsi napredni elementi naj se združijo v enoten nastop, da se doseže zmaga za one ideale, ki so vodile srbskega vojaka do zmage, ki so krepile naš narod v suženjstvu in ga v enem velikem trenutku osvobodile in ujedinile, od zmage pri volitvah za konstituento je odvisna ne samo bodočnost nas samih, ampak tudi naših potomcev in naše Jugoslavije.

Viharno odobravanje je sledilo tem stvarnim izvajanjem govornika, nakar je poročal podžupan ljubljanski dr. Karel Triller, ki je v svojem govoru poudarjal, kaka razlika leži v naziranjih o avtonomiji med klerikalci in demokracijo. V svojih izjavah se je omejil na gospodarsko stran in rekel, da klerikalna stranka vedno pozablja, da je naš kmet tudi konsument, kakor so konsumenti pripadniki srednjih slojev. Svojo nezdravo in za srednji stan nevarno gospodarsko politiko so klerikalci pokazali najbolj s tem, ko je klerikalna deželna vlada dovolila trboveljski družbi zvišek cene premoga na tako visoko ceno, ki jo srednji stan ne zmore! Klerikalci so varali javnost, ko so dokazovali, da je premog predmet svobodne trgovine, ker je še danes izvoz premoga kontingentiran. Podraženje premoga bo imelo katastrofalnih posledic za našo javnost in v volilni borbi je treba klerikalcem pokazati le košček premoga in z njim obmetavati ljudi, ki bodo kandidirali na program klerikalne stranke!

Kakor zastopajo klerikalci le stanovsko politiko, tako zastopajo socialisti le razredno, kar so dokazali v vprašanju povišanja cen premoga, ko so izjavili, da ne nasprotujejo povišanju, ako gre dobiček v žep delavstva, ne pa v žep kapitalizma. Mi smo proti razredni in stanovski politiki, mi smo za skupno delo vseh stanov.

Oglašajo se malkontenti in prete s komunizmom, ali pokazalo se je povsod, da v komunizmu ni prostora za srednji stan, za obrt in za duševno delavstvo!

Očitajo nam, da smo stranka kapitalistov in bankirjev. Slovenci sploh svojega kapitala nimamo, a naše banke gospodarijo z narodnim premoženjem; a da je to prav in potrebno, dokazujejo ravno klerikalci in socialisti, ki tudi ustanavljajo banke!

JDS ne zastopa posameznega stanu in razreda, ona zastopa vse bivalstvo, ona ve kje je najhujša rana našega javnega življenja, zato zagotavlja, da bo znala to rano ozdraviti. Naše volilno geslo pa bodi: v boj proti klerikalizmu! Stranka, ki ima tako politično preteklost, kakor je klerikalna, ki se zadira v Sokolstvo, ki nima srca za meščanstvo, ne sme v našem javnem življenju igrati nobene vloge več!

Po viharnem odobravanju je predlagal g. Leo Franke naslednjo resolucijo:

Pristaši JDS, zbrani na manifestacijskem zborovanju dne 12. sept. v Narodnem domu v Ljubljani, z zadovoljstvom jemljejo na znanje, da so končno vendarle razpisane volitve v konstituento. Pri tem ugotavljajo

s posebnim veseljem, da se je to zgodilo le vsled posebnega prizadevanja demokratske zajednice. Ker je mogoče vsvariti neukrnjeno državo, jo konsolidirati in utrditi le v enoti in edinstveni Jugoslaviji z enotno zakonodajo, a decentralizirano upravo, zato kličejo vse napredne elemente na boj proti plemenskim, kulturnim in gospodarskim separatistom in jih pozivajo, da nastopijo v predstoječi borbi proti njim enotno in strnjeno.

Resolucija je bila soglasno sprejeta, na kar je predsednik prof. Jug s pozivom na resno in smoteno delo zaključil lepo vspeli manifestacijski shod JDS.

Dopisi.

Iz Dola. Najslabše ceste menda v celi deželi so v naši ljubljanski okolici. V najbolj žalostnem stanju med vsemi pa je cesta skozi Hrastje do mostu čez Savo. Skozi šest let se ni brigal nikdo zanjo in v celem tem času ni bila posuta, da je bilo blata do kolena. Letos pa so jo posuli, toda s takim debelim kamenjem, da štrlijo še sedaj, ko se že par mesecev vozi, kamni, debeli kot zeljnate glave, iz ceste ter je naravnost življenju nevarno voziti po nji. Cestni odbor, ki je še iz Šusteršičevih časov ves v klerikalnih rokah, se za cestne razmere prav nič ne briga. Posebno njegov načelnik, zloglasni Oražem iz Most, smatra to svoje mesto le za molžno kravo, dolžnosti pa ne pozna nobene, da si prav rad spravlja precejšno nagrado kot načelnik cestnega odbora. Pa ne samo to. Letos ob košnji je najel poleg cestarja še nekega delavca za popraviljanje ceste, toda oba sta namesta na cesti, kosila Oražmu seno več kot cel teden, seveda na račun javnega denarja. Ker se Oražem prav nič ne briga za ceste, je tudi cestar sam v izvrševanju svoje službe skrajno malomaren ter je le redkokdaj na cesti, dasi je dobro plačan. Skrajni čas bi že bil, da se že enkrat pomeče s tem nedelovnim cestnim odborom in izvoli v odbor moze, ki se bodo brigale za ceste in ne samo za to, da spravlja nagrade v svoj žep.

..Nova vas. Našemu novemu župniku Vikt. Šviglu je zrastel sedaj že greben kot petelinu na gnoju. Navadil se je v tem kratkem času zelo mnogo in sedaj misli, da se bo vse izvršilo, kar bo gosp. zapovedal. V župnišču je sedaj kot v kakem panju, vedno je polno žensk, mladih in starih. Kuharice ima dve ali tri, kakor pač pride dan. Spodrinil je še kot kaplan organista, samo da je prišel sam s par izvoljenkami na kor, in je prevzel petje, ki je pa mnogokrat vse kaj drugega kot petje. Za instalacijo je z veliko muko dobil organista iz Marofa, kateremu je baje plačal za dve maši in večernice 300 kron. Ker je g. župnik velik revež, je v nedeljo naprosil krščanske hiše, naj mu prineseo litro olja za cerkev. Upamo, da bo kaj več takih hiš, ki se bodo reveža usmiliile. No, pa kako tudi ne, ko je sedaj vendar ta „Veliki“ župnik, ki ga mora vse poslušati.

Gospodarstvo.

— Uvoz govedi iz Koroške zopet prost. Prepoved uvoza in vгона govedi iz onega dela Koroške, ki je v območju deželne vlade za Slovenijo, v ostale kraje Slovenije je zopet razveljavljena, ostane pa še nadalje v veljavi prepoved uvoza in vгона govedi v Slovenijo iz onega dela Koroške, ki je zaseden po Nemški Avstriji.

— Določbe za blagovni promet na Koroško. Vsled opustitve demarkacijske črte med conama A in B na Koroškem se je carinska meja pomaknila na črto Jesenice-Ljubelj-Jezerski vrh-Spodnji Dravograd, ter veljajo za promet sledeči predpisi: 1.) Blago, ki se izvaža iz kraljevine

SHS v cono A na Koroškem in ki je krito z odpredno izkaznico odseka za prehrano v Ljubljani, je carine prosto in se mora propustiti. 2.) Blago, ki se uvaža iz cone A v kraljevino SHS in ki je krito z odpredno izkaznico plebiscitne delegacije kraljevine SHS v Celovcu, oziroma odpredno izkaznico celovškega glavarstva v Borovljah ali Velikovcu, je istotako carine prosto in se mora propustiti. 3.) Promet z valutami uravna delegacija ministrstva financ. 4.) Za blago, ki nima pod točko 1. in 2. omenjenih odprednih izkaznic, veljajo carinski predpisi.

Poštini paketi za inozemstvo. Kakor smo že poročali, se je s 1. septembrom pričelo izmenjavanje poštinih paketov z Avstrijo. Tekom tega meseca se bo vpostavljal paketni promet tudi s Čehoslovasko in drugimi državami. Kakor za Avstrijo, tako se bodo tudi za ostalo inozemstvo sprejemali le začarjeni in plombirani paketi. Taksa za Čehoslovasko sestoji iz naše in čehoslovške notranje takse ter tranzitne takse avstrijske za vsakeh pet kilogramov 20 švicarskih centimov. Teža paketov za Čehoslovasko sme znašati do 20 kg, za ostale države do 5 kg, a taksa ostane, kakor je določeno z mednarodno pošto konvencijo, 50 centimov za vsako državo, preko katere gre paket.

Ustanovitev Slovenske banke v Ljubljani. Na inicijativo družbe „Impeks“ in raznih drugih kapitalistov in s pomočjo praške Kreditne banke se snuje nov velik denarni zavod „Slovenska banka“ z glavnico 30 milijonov kron. Banka se bo bavila predvsem z izvoznim in uvoznim poslovanjem.

Nova sloven. zavarovalna družba. Ljubljanska kreditna banka namerava skupni z Jadransko banko in nekaterimi drugimi slovenskimi zavodi ustanoviti novo zavarovalno družbo z glavnico 10 milijonov kron, ki se bo pečala z vsemi zavarovalniškimi posli. Praviła so že predložena vladi v odobrenje.

Nedavno osnovana Obrtna banka v Ljubljani, ki prične dne 15. t. m. svoje poslovanje, namerava povisati svojo glavnico od 2 na 5 milijonov kron.

Važne izpremembe glede pristojbin. V novem finančnem zakonu so obsežne tudi važne izpremembe glede plačevanja pristojbin. Te izpremembe bodo v polnem obsegu objavljene v Uradnem listu. Glede pristojbin velja še vedno načelna odredba, da je pristojbine v kolikih in v gotovini plačati v naprej. Dovoljene pa so nekatere izjeme tam, kjer po obstoječih zakonih ni mogoče pri sodiščih v naprej plačati pristojbino, katere višina se ne da v naprej določiti. V teh slučajih je pristojbino plačati po obstoječih zakonih. Tudi zemljiškopravno zavarovanje je mogoče izvršiti, ne da bi bila taksa plačana. Od veselične takse so oproščene samo vstopnice za zabave na vaških proščenjih, cerkvenih slavnostih in narodnih svečanostih, ako se vrše na krajih, ki so zato določeni. Prirreditve za človekoljubne, dobrodelne in poučne namene niso proste pristojbin. Prošnje za oprostitev bodo brezuspešne.

Zivinski sejmi v Mariboru se bodo odslej vršili redno vsak petek za prašice in vsak drugi in četrti tork v mesecu za svoje živino in konje. Pričakovati je, da bodo sejmi zelo dobri.

Nova tvrdka za proizvajanje barv. V četrtek je bila vpisana v trgovski register v Zagrebu tvrdka Kromov, d. d. za proizvajanje in prodajo barv, z delniškimi kapitalom 250.000 K. V delniški družbi sta dva odvetnika in več dunajskih tvorničarjev.

Brodski imovina občine v Vinkovcih je te dni prodajala na javni dražnja v enem srezu 209 debel, cenjenih na 797.823 kron, v drugem srezu 314 debel, cenjenih na 945.840 kron. Dražbenikov je bilo 13. Kupila je vse blago Slavonska, ki je dala za prvi srez 1.817.777 K in za drugi srez 1.918.888 kron.

Mednarodna donavska komisija. „Temps“ napoveduje, da bo imela mednarodna donavska komisija svoj sedež v Budimpešti, češ da se bo na ta način najlažje kontroliralo Madžarsko. Pravi namen tega francoskega načrta je seveda povsem drugi. List poziva Francijo in Anglijo na slogu v donavskem vprašanju.

Trgovinska pogodba s Čehoslovasko. V zmislu trgovinske pogodbe s Čehoslovasko mora naša država dobaviti 6000 vagonov pšenice, 3000 vagonov masti in 5000 svinj. Čehoslovaska bo zato dobavila naši državi 2500 vagonov sladkorja, dalje koks, materijal za železniške osi in za popravo vagonov in lokomotiv. Pogodba bo podpisana v ponedeljek.

Nemško kemično blago v Angliji. „Times“ konstatira rastočo konkurenco nemške kemične industrije na angleškem trgu. Konkurenca z Nemci je sicer težka, pravi list, ker je nemško blago radi nizke valute marke cenejše kakor angleško, vendar mora biti angleški trgovski in industrijski svet odločen, zadržati nemško nevarnost. — To je nemška žilavost in vztrajnost.

Nov premogovnik v Italiji. „Popolo d'Italia“ poroča o odkritju izdatnega no-

vega premogovnika v gornji Acta-dolini, skoro 2000 m nad morjem, ki bi pri racionalnem gospodarstvu in po odstranitvi transportnih težak dojal 150.000 do 400.000 ton antracita.

Moč dolarja. Dolar je „zdrava“ valuta, pa kljub tej dobri lastnosti ne more preprečiti konkurzov velikih ameriških firm. Ena največjih ameriških predilnic svile Stave Silk Co. ima 20 milijonov dolarjev pasiv in 6 mil. dol. aktiv, newyorška firma s kozuhovino Kasindorf in Meyers je napovedala konkurz s 26½ mil. dol. pasiv. To so dokazi, da so tudi države z „dobro“ valuto v gospodarski krizi in prav nič ne morejo biti veseli borznih spekulantov, ki umetno dvigajo vrednost njihovega denarja.

Francoska avtomobilna industrija je v stagnaciji, ker so konzum krili iz velikih ameriških vojaških avtomobilnih skladišč in ker je dovoljen uvoz iz tujih držav. Krive so tudi visoke cene bencina, ki stane liter 3 franke, tako da srednji voz rabi za kilometer za 50 cts bencina.

Slab rezultat velikega sejma v Lipskem. Rezultat lipskega sejma ni zadovoljiv, čeprav je posetilo sejem okrog 400 tisoč ljudi. Vzrok leži v vzdržnosti domačih trgovcev. Zadovoljive rezultate je dosegla edino tekstilna industrija.

Konferenca ravnateljev tobačnih tovarn se je vršila v sredo v upravi državnih monopolov. Na seji so razpravljali o izpremembi srbskega monopolnega zakona, ki je razširjen sedaj na vso državo. S tem zakonom je izvršeno definitivno zjedinenje vseh tobačnih tovarn, tovarn za vžigalice in drugih sličnih podjetij.

Prost uvoz vina iz okupiranih krajev. K tej naši notici se nam poroča iz Beograda, da je po sklepu ministrskega komiteja dovoljen za enkrat le prost uvoz iz okupirane Dalmacije. Storjeni so koraki, da se razširi določba tudi na ostale okupirane kraje.

Avstrijska Länderbanka bo izplačala za leto 1919. 6% dividende.

Carine — škodljivke. Iz Celja nam poročajo: Tukajšnje te dni mlinsko podjetje je moralo velike plačati železnici 11.000 din. stojnine, neko drugo veliko industrijsko podjetje pa 12.000 dinarjev, ker blago ni bilo pravočasno začarinjeno. Kdo bo plačal te vsote? Morda podjetniki? Čisto umevno je, da bodo podjetniki ta plačila vračunali v svoje stroške in jih potem naprtali na rame konsumentov.

Tovarna za konserviranje češpelj. V Berčkem v Bosni se osnuje v najkrajšem času tovarna za konserviranje češpelj.

Borzni svet v Zagrebu je sklenil, da prične obrambno sodišče za blago in vrednote poslovati 15. septembra. Prostori so v Gjorgjičevi ul.

Vzrok naraščanja dolarjev. „Jugoslovanski Lloyd“ naglašja, da cene dolarja zaradi tega neprestano tako rastejo, ker so ameriški kapitalisti potegnili svoj denar iz Evrope, ker je v Ameriki potreba denarja. Vrhutega Evropa potrebuje dosti blaga iz Amerike in zato cene še bolj rastejo.

Politični pregled.

Hrvatski Savez seljakov za demokratsko stranko. Dne 7. septembra se je vršila v Osijeku dobro obiskana konferenca zaupnikov demokratske stranke. Navzočih je bilo zlasti mnogo seljakov. Njihov zastopnik je podal sledečo izjavo: „Sem zastopnik Saveza seljakov, ki šteje v tej županiji nad 2000 članov. Prepričan sem, da so interesi seljakov zavarovani edinole v demokratski stranki in da se najvažnejša vprašanja programa Seljačkega Saveza popolnoma skladajo s programom demokratske stranke. Zato izjavljam v zmislu dogovora s člani Saveza, da pojde Seljački Savez pri volitvah za konstituanto v boj za demokratsko stranko. Seljački Savez za zupanijo Virovitičev ukazuje vsem svojim članom, da smatrajo kandidatsko listo demokratske stranke za svojo. Pričakujemo pa, da se lista demokratske stranke ne bo sestavila brez sporazuma s Seljačkim Savezom.“

Razširjajte „Domovino“!

Beleške.

Za naše orožnike. Demokratski poslanci so stavili nujno zahtevo na ministrski svet, da se naj orožnikom plače urede tako, da bodo vsaj enake z novourejenimi plačami podoficerjev. Za ta predlog sta se najbolj zavzela dr. Kukovec in Pribičević.

Shodi so prosti! Kdor skliče shod z ozirom na razpisano volitev v ustavotvorno skupščino, mu ga ni treba nikjer prijaviti, ako se nima vršiti pod milim nebom. Sklicatelj omeji shod na kogar hoče, postavi reditelje, ki se jim mora vsak podrediti.

Pozor na imenike! Županstva imajo do 24. t. m. izdelati imenike za državnozborske volitve. Somišljeniki, glejte in posredujte pri občinah, da bodo vsi naši pristaši vpisani. Od hiše do hiše popisujte vse moške, ki so 21. leto že dovršili in jih pripravljajte na volitev.

Službena pragmatika za uradnike je še vedno v delu pri radikalnem ministru Lazi Markoviču. Uradništvo opravičeno zahteva, da Markovič vendar že enkrat predloži ministrskemu svetu pragmatiko. Uradništvo grozi s štrajkom. Rudarji, železničarji bi se jim radi pridružili. Upamo, da nam ostane ta bridka iskkušnja prihranjena.

Prememba v višjem šolskem svetu. Poverjenik za socialno skrbstvo je v višji šolski svet imenoval namesto g. Lavtičarja g. Betrianija.

Demagogija reakcije na delu. Pod tem naslovom piše „Riječ“ o nemirih na Hrvatskem ter pravi m. dr.: „Vrhutega vzamemo tudi še nekaj uradnikov, vzgojenih v staroavstrijskem duhu, ki se nikakor ne morejo sprijazniti z novim stanjem, pač pa se trudijo, da povečajo nepravilnosti, kjer le morejo in netižno mrzno proti novi državi. Te uradnike je vlada bana dr. Eadnje enega za drugim reaktivirala in jih še celo avanzirala. Eden takih možakarjev sedi tudi v županijski oblasti v Bjelovaru. Pri naših vojaških oblastih se dogajajo pogreški zaradi nepoznanja razmer. Imamo izvrstne častnike, ki s prirojeno bistroumnostjo in taktnostjo rešujejo težke probleme, pa tudi take, ki mislijo, da morejo vsako metodo, ki je bila dobra v Srbiji, uvesti tudi pri nas. So pa tudi slučajji, da so bili ravno oni izvrstni častniki, ki so se uživali v naše razmere in svojo službo izborno opravljali, samo zaradi strankarskih nagibov odpoklicani.“

Novosti.

Kralj Peter je odgovoril na pozdrav, ki so mu ga poslali slovenski dobrovoljci povodom svojega kongresa v Ljubljani, s sledečjo brzojavko: Jugoslovenskim dobrovoljcem! Od srca zahvaljujem jugoslovenskim dobrovoljcem na toplom pozdravu. Petar.

Odprto pismo deželnemu predsedniku objavila komunistični Savez rudarskih radnika v Rdečem Praporu. Savez zahteva, da deželna vlada takoj prekliče prepoved, da se 17. v. čas iz rudniške službe v Trbovljah odpuščenih komunistov zopet sprejme na delo. Savez za slučaj, da vlada ničesar ne bo ukrenila, odklanja odgovornost za vse posledice.

Draginjske doklade učiteljstvu. Ministrstvo financ je odredilo na zahtevo ministra prosvete, da se izplačajo učiteljstvu 25% ne draginjske doklade od junija t. l., kakor iste prejema vsi drugi državni uradniki.

Prememba v višjem šolskem svetu. Poverjenik za socialno skrbstvo je odpoklicil zastopnika tega poverjenjstva v višjem šolskem svetu, gosp. J. Lavtičarja, in na njegovo mesto imenoval učitelja gosp. J. Betrianija.

Ujedinjenje kovinarskih strokovnih organizacij cele jugoslovenske v komunističnem centralnem sindikalnem veču napoveduje „Rdeči Prapor“. Dne 1. oktobra se sestane v Celju konferenca zastopnikov vseh prizadetih zvez, da sklenejo etnotno zvezo kovinarjev v Jugoslaviji.

Ponarejevalci bankovcev. K nekemu kamenotiskarju na Dunaju je prišel 30. avgusta neznan človek in ga zaupno prosil, ako bi mu hotel natisniti 100.000 jugoslovenskih bankovcev po 20 dinarjev. Tiskar je navidez prevzel to delo in tujec mu je prinesel litografijo prve in zadnje strani jugoslovenskega 20dinarskega bankovca. Čez nekaj dni pa je prišel k njemu isti tujec še z enim človekom, preklicala sta naročilo jugoslovenskih bankovcev in naročila natis 10.000 čehoslovških kron. Kakor plačilo sta tujca obljubila tedenski zaslužek 15.000 kron, ako bi se delalo samo po dve uri na dan. Tiskar pa je o celi stvari aviziral policijo in ko sta tujca prihodnji dan zopet prišla in prinesla jako dobro izdelano cinkasto ploščo, jih je policija aretirala. Ponarejevalca sta in 47letni trgovec z blagom Simon Rabl. Oba so izročili deželnemu sodišču na Dunaju.

Znanega narodnega delavca in publicista dr. Hugona Werka, odvetnika v Zagrebu, je zadela težka družinska nesreča. Njegov 17letni sin Ivo, gimnazijec 6. razreda, se je vsled neozdravljive nahuhe ustrelil.

Lista krivcev, ki jih zahteva naša vlada od Avstrije je sledeča: feldcrajmajster Potiorek, generaloberst Rhemen, feldmarsalleutenant v. Weber, feldmaršal Köwesz, Julius Rettich iz Budimpešte, divizionar Lutgendorf, auditor Bartha, stotnik Buchner, polkovnik Binina, general Globočnik, polkovnik Jelinek, grof Clam Martiniz, general Planek, okrožni poveljnik general Salio-Soglio, Mici Sässler, major Vladimir Stenzel, major Stepetič, general Tamassy, poročnik Zukanović, Mita Stojanov in polkovnik Nesel — vsega skupaj 21 oseb.

Krupji zakoniti trgovini s cigaretami in tobakom izidejo te dni v Monopolski trgovini stroge naredbe. Vsako zakonito trgovanje bo najstrožje prepovedano in kaznovano; istotako bo prepovedano pod denarno kaznijo prodajanje cigaret po gostilnicah in kavarnah po dražjih cenah, kakor so določene. Vsak gostilničar in kavarnar bo imel pravico na prodajo tobačnih izdelkov proti navadnim trafikantskim odstotkom.

Zlato poroko sta obhajala pretečeno sredo v mariborskih stolnici nadzornik južne železnice v p. Ludovik Premrov in njegova soproga Josipina, tči pesnika Miroslava Vilharja. Sin jubilarjev, bivši kobaristi notar Miroslav, je še vedno interniran v Rimu.

Nov južni kolodvor v Zagrebu. Južna železnica zgradi v Zagrebu nov moderni kolodvor, ki bo stal zahodno od sedanjega. Predela so se že pričela.

Štoklje na ljubljanskem barju. Neki prijatelj prirode je naselil na svojem posestvu črne štoklje, ki so se doslej oddržale. Ker je ta ptica pravi kras za zemljo kot je naše barje, priporočamo našim streljačem in ptičarjem, da jo puste iz prirodnoznanstvenih ozirom pri miru, kajti pravi lovec se ne bo zmotil, da bi jih streljal.

Moka za lep. Obrati, ki rabijo pokvarjeno pšenično moko št. 0 za lepjo, naj javijo to takoj z navedbo množine mestnemu tržnemu nadzorstvu.

Obilica sadja na mariborskem trgu. Na mariborskem trgu je bilo te dni izredno veliko sadja po zmernih cenah. Prodaja se tudi že grozdje po 6 K kilogram.

Jabolčni cvet v septembru. Z Iga nam je poslal prijatelj našega lista vejico jabolčnega drevesa, na kateri se poleg zrelega sadu nahaja popolnoma razvito cvetje. Tudi iz drugih krajev se poroča o enakih pojavih mile jeseni.

Jesenjska konjska dirka v Mariboru se bo vršila 25. in 26. t. m. Ker je letošnja pomladanska dirka sijajno uspela, je zanimanje za to dirko že sedaj veliko.

Stari leseni državni most čez Dravo v Mariboru, ki je že od otvoritve novega mostu za promet zaprt, se sedaj popolnoma odstrani. Okrožna stavbena sekcija je že razpisala konkurz za odstranitev mostu.

Svinjski sejmi v Mariboru. Včeraj se je vršil v Mariboru prvič po izbruhu svetovne vojne zopet svinjski sejem, ki je bil jako bogat. Na prodaj je bilo izredno veliko število pitanih prašičev. Kupcev je bilo obilo. Svinjski sejmi v Mariboru so bili pred vojno znani daleč na okoli in je pričakovati, da bodo kmalu dobili zopet svoj stari sloves.

Podražena stanovanja v Mariboru. Mariborski mestni magistral je najemnike stanovanj opozoril, da so vsled zvišanja naklad dolžni povrniti hišnim gospodarjem 14 odstotek čiste najemščine od 1. januarja 1920 dalje.

Tržne cene na celjskem trgu. Dosedaj smo imeli na celjskem trgu dan za dnevom priliko videti takozvano „strašilo“ v obliki table, na kateri so bile na-

pisane maksimalne tržne cene za različne kmetijske pridelke, ki so se prodajali na trgu. Naši kmetje so bili na to tablo seveda jako ogorčeni in ravno zaradi nje tudi ni prišlo zadosti potrebnega blaga na trg. Sedaj se je odbor za določevanje cen ojunail in sklenil, da se tržne cene začasno odpravijo. Upati je, da bo kmečko ljudstvo zopet številneje obiskovalo celjski trg s svojimi pridelki.

*** Izpred mariborskega sodišča.** Pred mariborskim sodiščem sta bila obsojena bivši hišnik šolskega zavoda „Vesna“ Franc Cimerman in njegova ljubica Marija Ule, ker sta nakupovala po trgovinah večje množine blaga na račun imenovanega zavoda in potem blago deloma porabila, deloma prodala. Cimerman je dobil tri mesece zapora, njegova že večkrat zaradi tatvine predkaznovana ljubica pa štiri mesece zapora. — Sobni slikar Anton Drevenshek iz Pobreža je ukradel svojemu znanecu Ivanu Lorenu v gostilni med objemom iz žepa 1000 kron. Dobil je zato šest tednov zapora. — Proti kupčijskemu posredovalcu Prebevsku se vrši sedaj jako zanimiva razprava zaradi tihotapstva in žigosanja bankovcev, ki še ni končana.

*** Nalezljive bolezni v Sloveniji.** Glasom izkaza zdravstvenega odseka o nalezljivih boleznih na ozemlju deželne vlade za Slovenijo je razširjena griža v naslednjih krajih: Ziri, Tržič, Trata, Ljubno, Sv. Krištof pri Laškem in Loka. V Ljubljani je bilo početkom tedna od 15. do 21. avgusta na griži bolnih 112 oseb, na novo jih je obolelo 56, ozdravljenih je bilo 92, 19 pa jih je umrlo. — Koze so razširjene zlasti v konjiškem in celjskem okraju; trebušni tifus v celjskem (Trbovlje 22 slučajev, Sv. Krištof 15 slučajev) in brežiškem okraju ter v Ljubljani. V Ljubljani sta se pojavila tudi 2 slučaja škrlatice; obe oboleli osebi pa sta ozdraveli.

*** Utopljenec.** Na ljubljanskem barju so predčerašnjem potegnili iz Ljubljani ce moškega utopljenca, starega približno 40 let, ki ima kostanjeve lase in brke. Obleka je ponošena, čevlji planinski. Identiteta utopljenca se doslej ni mogla dognati. Poškodbe ni bilo na njem.

α Stavka v Trstu, ki je bila proklamirana v znak protesta proti krvavim dogodkom za 24 ur je končana, delavski svet je izdal proglas, v katerem poziva delavstvo na red in delo. Časopisi so začeli redno izhajati, tudi vlaki vozijo redno. Civilni komisar je izdal naredbo, da morajo biti vsi javni lokali zaprti ob 21. uri, a po 22. uri se ne sme nikdo pokazati na ulici. „Giornale d'Italia“ pravi, da je politični štrajk v Julijski Benečiji končal s popolnim fiaskom organizatorjev.

α Lepe razmere. Ko so po vandalskih tržaskih dogodkih zahtevali Slovenci, da se jim povrne škoda od države, je dejal italijanski zastopnik ves iz sebe: „Kaj vendar mislite! Kam pa pridemo, če bi država plačevala razbite hiše. Pri nas so taka razbijanja v navadi. Če je komu kaj razbito, je pač razbito in se ne da pomagati.“ Tudi donesek k reklamnim vestem o dvatisočetni kulturi!

*** Dar za oslepele.** Veletrgovina s papirjem Iv Bonač je darovala v spomin umrlega gospoda Ivana Bonača 500 K za oslepele vojake in 500

kron z slepo deco. — Gospa Stancer je nabrala pri ljubljanskih letoviščarjih v Doberni pri Celju znesek 800 K, katero vsoto je izročila zavodu za slepece. — Kuratorij za oskrbo slepcev izreka v svojem in v imenu slepcev najpristranejšo zahvalo vsem cenjenim dobrotnikom. Prosi se za posnemanje tega humanitarnega dela.

XXXI. redna velika skupščina „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ se vrši v nedeljo dne 19. septembra 1920. leta ob 10. uri dopoldne v Ljubljani v veliki dvorani „Narodnega doma“.

*** Ureditev uradniškega vprašanja.** Po priadevanju ministra Kukovca je prišlo uradniško vprašanje sedaj v odločilen štadij. Včeraj je minister Kukovec oficijelno posetil ministrskega predsednika Vesniča, ter ga opozoril na opasni položaj, ki je nastal vsled zavlačevanja uradniškega vprašanja. Vesnič je priznal tehtnost argumentov ter prosil ministra Kukovca, da vzame akcijo v svoje roke. Popoldne je dr. Kukovec imel sestanek z upraviteljem finančnega ministrstva min. Draškovičem in nato ponovno z ministrskim predsednikom. Sestavljen je bil poseben ministrski komite, ki je danes dopoldne imel svojo sejo in ki je nato se vršeci ministrski seji podal svoje poročilo. Danes popoldne je dr. Kukovec pozval v Beogradu se mučeče zastopnike zagrebske in ljubljanske deželne vlade na konferenco, v kateri se je dognalo, da uradniški komite, ki je izdelal elaborat o novi novi službeni pragmatiki svoje naloge ni popolnoma dovršil. Neurejeno je ostalo vprašanje eventualnih nadaljnih draginskih doklad in tudi ni poskrbljeno, da se izdelata pregled, kakšne financijske žrtve bo nova uradniška uredba zahtevala od države. Pod vodstvom ministra Kukovca se sedaj pripravlja gradivo za pretres o ministrskem svetu, ki je za ponedeljek sklican k posebni seji, na kateri se naj rešuje uradniško vprašanje.

α Stanovanjski sosvet v Celju je razpuščen.

α Komisar Meža v Ptuj si je v hudi nervoznosti vzel življenje s strelom iz samokresa. N. v. m. p.!

*** Osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani.** Turjaški trg št. 3, II. nadstropje. Vpisovanje se vrši dne 15. do 18. t. m. od 8. do 12. in od 15. do 17. ure vsak dan. Pouchevala se bodo sledeče tehnike: kljepljane in šivane čipke, belo in pisano vezenje, toledo, filet in biserna dela s posebnim ozirom na narodne motive. Redne učenke morajo biti vsaj 14 let stare in naj prinesejo krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Vpisnine in šolnine ni. Učenke dobijo vse za uk potrebno tvorivo in učne pripomočke zastonj na razpolago, vendar ostanejo šolski izdelki

last zavoda. Pridne revne učeke prejmejo podpore. Zenam in dekletam, ki nimajo časa za redni pouk, se nudi prilika, da kot hospitantke obiskujejo zavod v gotovih urah, in se priučijo kake tehnike in si tako omogočijo zaslužek. Redni brezplačni pouk se prične dne 21. t. m.

Razno.

× Dunaj poplavljen. Z Dunaja poročajo 10. septembra: Ker je Donava narastla, je črni breg reke, kjer se nalaja mnogo skladišč za aprovizacijo Dunaja in železniški tiri, pod vodo, tako da je ta del mesta popolnoma odrezan. Promet po suhem in po vodi je ustavljen. Tudi skladišča mesta Dunaja se ogrožena po vodi, vendar pa se blago še razklada.

× Enver paša v Rusiji. Glasom nemške radiobrojavnice je bil Enver paša baje imenovan za poveljnika boljševiških čet, ki prodirajo proti Indiji, ter sovjetskih čet v Perziji in Afganistanu. Enver paša je bil sprejet v Moskvi od Ljenina.

× Žepni pisalni stroj je najnovejša francoska iznajdba, ki sicer ne bo mogla konkurirati z velikimi pisarniškimi stroji, ki bo pa morebiti v gotovih slučajih dobrodošel. Manipulacija s tem žepnim strojem je zelo priprosta in se more z njim pisati lepo in čitljivo. Rabiti se more brez naslonjala in se torej lahko piše stojé, v vozu ali celo v aeroplanu.

× Nova država. Francoska brzojavna agencija Havas javlja, da je general Gouraud dne 1. t. m. proglasil državo Veliki Libanon. Sedež nove vlade je v Beirutu. Narodna zastava libanonske države kaže francoske barve s cedro na belem polju.

× Sin Trockega padel. Pariškemu „Tempsu“ se z rusko-poljske fronte poroča, da je v bojih pri Puldusku padel tudi sin ruskega vojnega ministra Trockega.

× Doklade za ruske učenjake. Vsled posredovanja Maksima Gorkega je sklenila sovjetska vlada, da se 180 ruskim učenjakom in pisateljem v Petrogradu iz državne aprovizacije dovoli kot izredna mesečna doklada nekoliko kilogramov mesa, zdroba in šokolade. — Da se prepreči špekulacija s knjigami, se je knjigotrštvo podržavilo. Vsak kupec sme kupiti naenkrat le eno delo za največ 1000 rubljev.

Za smeh in kratek čas.

Izdala ga je. Upnik: Ali je gospod doma? — Dekla: Ga ni! — Upnik: Kje pa je! Dekla: Odpotoval je! Upnik: Kdaj pa se vrne? — Dekla: Odpre vrata in zavpije v sobo. Gospod tu je neki gospod, ki bi rad vedel, kdaj se vrnete.

V vojašnici. Kapetan: Narednik vi ste mi včeraj javili, da ni nič novega, ali vendar je prišel narednik Ivan kakor kanon pijan v vojašnico! Narednik: Saj to ni nič novega, narednik Ivan naredi to najmanj dvakrat na teden.

Navihanec. Mati je kaznovala Mihca, ker ni bil priden in je dala samo Minki lepo jabolko. Ko nato odide, opazuje Mihec lepo jabolko in nazadnje reče sestri: Ti, Minka,

daj, igravimo se Adama in Evo! — Minka: Kako to? Mihec: Ti si Eva, jaz pa Adam, ti me hočeš zapeljati in mi daš jabolko, jaz pa ga pojem!

Dober nos. Gospodična: Kako vas ima moj psiček rad, kako se vam prilizuje, gotovo čuti kako dobro srce imate! — Gospod: O seveda! Pa tudi svežo klobaso imam v žepu.

Poslano.*

„Domoljubovemu“ dopisniku iz Radomlja svetujem, naj pride po mojo fotografijo, da jo ovekoveči v „Domoljubu“, da bodo poznali klerikalec ono mogočno žensko, ki vsestransko vodi celo „občino“, to je: županstvo, telovadbo (sokolsko seveda, saj sem vneta Sokolica), plese, popivanja, agitacije, hujskanje itd. itd., kar so pa tvoje laži mlečesobni mladič. Prav dobra bi bila brezovka za tvoje možgane, ker drugače ti bo slaba predla v nadaljnjih študijah. Pametno misliti ne znaš, ker ti manjka mojega pouka, zato tako hrepeniš, da bi ga bili vsaj drugi deležni. Klerikalni obrekovaleci vidijo v bolniku vse, samo bolezni ne. Na njih gnojnične proizvode ne bom odgovarjala, ker mi sokolska čast ne dopušča. Da pa radi prevelikih skrbi ne omrači tvoja uboga pamet in ne prideš še na Studenec radi mene, ti povem, da radi svoje bolezni še nadalje ne bom poučevala v Radomlju.

Radomlje, dne 6. septembra 1920.

Marica Žgur, učiteljica.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Amerikansko strojno

olje

Olje, lahko, za vretena;
olje za transmisije;
olje, strojno za poljedelske stroje;
olje, strojno za težke stroje;
olje za avtomobile, lahko;
olje „ „ izredno težko;
olje za cilindre;
olje proti prahu.

Glavna zaloga

Medić, Rakovec & Zankl,

d. z. o. z.

prej A. Zankl novi sinovi.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Stritarjeva ulica št. 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Marlboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptuj.

Delniška glavnica
in rezerve okrog **K 50,000.000** —
Telefon št. 251.

Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev,
= valut in dovoljuje vsakovrstne kredite. =
Brzojavni naslov: „Banka“.

Delniška glavnica:
K 30,000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve: okrog
K 10,000.000

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Marlbor, Metkovič, Opatija, Split, Sarajevu, Šibenik, Zader, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. Vloge na tekoči
in štiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. —
Rentni davek plača banka iz svojega

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne
papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.
Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in
inozemna mesta

Oaje predjme: na vrednostne papirje in na
blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske
kredite pod najugodnejšimi pogoji

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje naj
kulantneje.

Brzojavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.